
Fra kunnskap til fagutvikling

BOKOVERSIKT

Boken vil utfordre allmennpraktikere og andre fagfolk i primærhelsetjenesten til systematisk forbedring av tiltak for å forhindre og redusere fedme (kroppsmasseindeks > 30 kg/m). Prevalensen av fedme i England er tredoblet de siste 20 årene. Risikoen for helseproblemer er formidabel, men helsetjenesten tar ikke konsekvensene i praksis. En av forfatterne sier: «Jeg vil heller behandle en pasient for fedme i ett år enn å behandle diabetes resten av livet!»

Kliniske håndbøker og handlingsprogrammer har begrenset effekt på klinisk atferd bl.a. fordi de ikke påvirker organisatoriske og sosiale aspekter ved endring.

Denne boken er spennende fordi den føyer teori konkret inn i fagutvikling. Den gir for det første en god oversikt over systematisk kunnskap på feltet. For det andre viser den hvordan kompetanse kan utvikles og anvendes.

Utgangspunktet er «clinical governance», som er det nye begrepet for kvalitetsutvikling i National Health Service. «Clinical governance» omfatter alle aktuelle virkemidler for å heve kvaliteten i helsetjenesten. Blant en lang rekke komponenter i begrepet står læringskultur sentralt: Læringsaktiviteter må knyttes til tjenestens og populasjonens behov. Det må skapes rom for evaluering av og diskusjon om praksis.

Hvert kapittel har et avsnitt med spørsmål og kasuistikker til refleksjon, og opplegg for håndtering av pasienter med overvekt. Hensikten er å hjelpe leseren eller praksisen frem til en plan for utvikling av tilbudet.

Boken beskriver høyrisikostراتيجier mot fedme. Det er realistisk å forvente at omkring 15 % av pasientene kan gå ned minst 10 % i vekt på ett år med ikke-farmakologisk tilnærming. Dette er en gevinst stor nok til å berettige høyrisikostراتيجier.

Helsetjenesten kan bare gi et lite bidrag til primær forebygging. Befolkningsrettede strategier som påvirker kosthold og fysisk aktivitetsnivå er totalt sett mer effektive. Slike strategier må finne arenaer i tillegg til helsetjenesten: politikk, lovgivning, massemedier og frivillige organisasjoner.

De etiske spørsmålene knyttet til å diagnostisere fedme som sykdom, er ikke problematisert.

Boken inngår i en serie med andre temaer som diabetes, vond rygg, mental helse, muskel- og skjelettlidelser og seksuelle problemer. Den dobbelte tematikken vil nok begrense utbyttet for lesere utenfor National Health Service. Synet på læring og

kompetanseutvikling samsvarer imidlertid godt med aktuell forskning her i Norge. Det er grunn til å prøve konseptet for norske forhold (1).

Metoder for effektiv implementering av handlingsprogrammer etterlyses stadig. Dette er en mulig vei!

TorCarlsen

Klosterhagen legesenter

Skien

LITTERATUR

1. Brun Pedersen O, Prestegaard K, Hjortdahl P, Holm HA. Strategisk læring i klinisk praksis. Skriftserie for leger: Utdanning og kvalitetsutvikling. Oslo: Den norske lægeforening, 2001.

Publisert: 10. oktober 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 31. august 2026.